

Klassieker: het Pieterpad

's Lands bekendste langeafstandswandelpad loopt van top tot teen door Nederland. Het zijn honderden kilometers aan aaneengesloten paden langs rivieren, essen, bossen en dorpen. Een legendarische route die jaarlijks door duizenden wandelaars, al dan niet voor een dagje, wordt bewandeld. We kozen twee etappes rondom Hardenberg uit om achter het geheim van de tocht te komen.

Smokkelen op de grens

Hier, tussen Coevorden en Gramsbergen, is het een spaghetti aan grenzen tussen water, land, provincies en landen. Daar waar het pad voor het eerst kruist met zowel de Overijsselse Vecht, een kanaal en de provinciegrens, loop ik ook al bijna in Duitsland. Hemelsbreed gezien woont de dichtstbijzijnde Deutsche Bauer nog geen vijfhonderd meter verderop; ik zie de boerderij met oranje bakstenen zelfs al liggen. Niet dát ik de grens met Duitsland oversteek, want het Pieterpad loodst me naar Gramsbergen. Dat was vroeger wel anders. Net na de Eerste Wereldoorlog was dit een ongekend smokkelgebied waar allerlei trucs in de strijd werden gegooid om goederen over de grens te krijgen. Zo was Jans een bekende paardensmokkelaar. Hij woonde ergens in deze omgeving en bracht paarden richting Duitsland, waar een grote vraag

naar de beesten was. Omdat de tolbeambten lucht van hem hadden gekregen, verzong hij een truc om niet gesnapt te worden. Op een avond, toen de beambten bij zijn huis op de loer lagen, liet hij zijn vrouw zich uitkleden voor de ramen. Tijdens de striptease zag Jans zijn kans schoon om ongemerkt weer wat paarden over de grens te krijgen. Er werd door de eeuwen heen nog veel meer waar gesmokkeld. Naast de paarden werden er bijvoorbeeld ook varkens, koffie, fietskettingen, jenever, chocolade en scheermesjes illegaal over de grens gebracht.

Pieterpatters

Na de essen van Holthema loop ik Gramsbergen binnen. Het Pieterpad gaat dwars door het dorp heen. Temidden van de oude huizen met roodgeschilderde luiken naast de ramen en gehaakte vitrages erachter staat een bronzen beeld van drie Pieterpadwandelaars.

‘Nieuwsgierig lopen ze om me heen wanneer ik door hun weide naar de brug loop’

De bakkerij die er pal naast zit vaart er wel bij. “Pieterpatters noemen we ze, al die wandelaars die hier langs komen. Want omdat de cafés in het dorp pas rond de middag los gaan komen ze hier vaak een kopje koffie drinken. Mét een plak krentenwegge,” vertelt de bakster me. “En, ga je richting Coevorden of Hardenberg?” vraagt ze me. Wanneer ik haar vertel dat ik uit de richting van Coevorden kom lopen, belooft ze me dat het mooiste stuk nog moet komen. Met die toezegging loop ik via de boerderijen van Ane naar Hardenberg.

Vlak voordat ik de graslanden en landerijen voorgoed achter me laat, passeer ik een viertal roodbruine Schotse runderen die de uiterwaarden van de Vecht begrazen. Ze doen, vanwege hun spitse hoorns, denken aan de strijdlustige stieren die tekeer gaan in Spaanse arena’s. Maar deze Schotse Hooglanders blijken alles behalve een agressief soort. Nieuwsgierig lopen ze om me heen wanneer ik door hun weide naar de brug loop.

Brinkdorp aan de duinen

Voorbij Hardenberg en nog steeds aan de Vecht ligt Rheeze, een prachtig voorbeeld van een esdorp. De boerderijen liggen er om een cirkelvormige brink heen. Vroeger werd het vee in de ochtend en avond naar de brink gebracht en later werden er ook markten gehouden. Het zal een levendige boel geweest zijn. Het is nog vroeg in de ochtend, tegen zonsopkomst, als ik op de brink sta. Het gras van het hoger gelegen veld is vochtig en bedolven onder kleine ijskristallen. Een bewoner van een van de boerderijen stuurt me van het Pieterpad af. “De route gaat hier rechtdoor, maar als je tijd hebt moet je rechtsaf en dan het bos in. Daar liggen prachtige

duinen van stuifzand,” vertelt hij. De boeren lieten hun schapen teveel heide wegvreten. Daardoor stooft het zand op en vormde het de duinen. Na een klein half uur lopen sta ik inderdaad voor zandduinen van wel twintig meter hoog.

Dat Pieterpad mag dan wel ‘s lands langste wandelroute zijn, blijktbaar is hij nog niet lang genoeg om langs alle mooie plekken van het land te gaan. En daarom moet je soms even smokkelen, de tips van de lokale mensen ter harte nemen en daarmee van het pad af gaan om je er te verbazen over de diversiteit van ons land.

Algemeen

Het Pieterpad bestaat uit 27 dagetappes die gezamenlijk de wandelroute 492 kilometer lang maken. Een etappe is ergens tussen de 11 en 24 kilometer lang, dus je kunt zelf bepalen hoe zwaar je het maakt. En omdat de route zo populair is, zijn er onderweg genoeg van cafés, restaurants en pensions om op adem te komen.

TIP: Goedkoop overnachten

Op www.wandelwebsite.nl/law/overpiet.html staan adressen aan de route waar je kunt overnachten. Dichtbij de route liggen trouwens ook de Stayokay hostels Gorssel (met openhaard) en Maastricht (in hartje stad).

>> Zie voor meer tips pagina 48

Constant in beweging

Dát het Pieterpad zo'n populaire route is heeft zeker zijn voordelen. Zo is er een werkgroep die de route optimaal houdt. Er is begin dit jaar flink gesleuteld aan het zuidelijke deel (Vorden-Maastricht). Vanwege een industrieterrein bij Doetinchem en een nieuwe autosnelweg bij Roermond is de route op die plekken drastisch aangepast en omgelegd: van de 257 zuidelijke kilometers is bijna een derde onder handen genomen. Op deze manier blijft de route zoals hij bedoeld is: een tocht dwars door de Nederlandse natuur.

De mooiste etappe?

Hans de Vries heeft met zijn broer alle 27 etappes van het pad gelopen. Van noord naar zuid, op hun dooie akkertje. “Zeker in het begin liepen we telkens een weekend lang. En als we niet zoveel tijd hadden, liepen we gewoon één dag.” In ieder geval namen ze hun tijd ervoor: “In totaal heb ik er zes jaar over gedaan. Gewoon genieten van de etappes, geen gehaast.”

En de mooiste etappe? “Ze waren allemaal weer anders. Toen we rond de middag bij een kerk in Winsum aankwamen, vroeg de koster of wij niet even aan het touw wilden trekken. Dat (etappe 2) was een mooie tocht.” Zijn andere favorieten zijn: het Balloërveld (etappe 4), de schaapskudde bij Lemele (etappe 10) en het pontje bij Millingen (etappe 16).

Voor de winterse wandelaars heeft Hans nog een handige tip: “We letten altijd goed op de wind en zorgden ervoor dat we die altijd in onze rug hadden. Want vooral op winterdagen kan het er guur aan toe gaan.”

Websites

Op www.pieterpad.nl vind je veel informatie over de route, zoals (tijdelijke) omleidingen, wijzigingen en verbeterde routebeschrijvingen. De site www.tweevoeter.nl/pieterpad.php bevat tientallen weblinks naar reisverslagen en overnachtingadressen.

Boeken

De boeken ‘Pieterpad Deel 1’ (2008) en ‘Pieterpad Deel 2’ (2010) van NIVON bevatten gedetailleerde kaarten en beschrijven de gehele route (in beide richtingen). Beide kosten € 18,70 per stuk (Bruna.nl en AKO.nl rekenen geen verzendkosten). Stukken voordeliger zijn de tweedehands exemplaren op DeSlegte.com of Bol.com.

Bewegwijzering & GPS

De gehele route is in beide richtingen goed bewegwijzerd met rood-witte markeringen. De website www.gps-route.org bevat GPS-tracks van zowel de huidige noordelijke route als de voormalige zuidelijke route. De nieuwe zuidelijke route staat al wél op www.limburg.anneliesverheijen.nl.